

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 138/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosti Ing. L. S., B., a Ing. J. S., B., zastúpených JUDr. J. F., B., vedené pod sp. zn. Rvp 10682/2013 a sp. zn. Rvp 10684/2013 vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 65/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti Ing. L. S. a Ing. J. S. vedené pod sp. zn. Rvp 10682/2013 a sp. zn. Rvp 10684/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 10682/2013.

2. Sťažnosti Ing. L. S. a Ing. J. S. o d m i e t a ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 27. februára 2013 doručené sťažnosti Ing. L. S. a Ing. J. S. (ďalej len „sťažovatelia“) vedené pod sp. zn. Rvp 10682/2013 a sp. zn. Rvp 10684/2013 vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 65/2001.

Sťažovatelia v obidvoch sťažnostiach uvádzajú, že z titulu postavenia akcionára majú povinnosť platiť „akési evidenčné poplatky“ Centrálnemu depozitárovi cenných papierov SR za akcie obchodnej spoločnosti P. (ďalej len „obchodná spoločnosť v konkurze“), vo vzťahu ku ktorej vedie krajský súd sťažnosťou napadnuté konkurzné konanie.

Sťažovatelia uvádzajú, že pre pretrvávajúce prietahy v konkurznom konaní podali predsedovi krajského súdu sťažnosť podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), keďže stav veci nemôžu svojím konaním inak ovplyvniť. Sťažovatelia nevidia „žiadnu verifikovateľnú garanciu odstránenia nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti Krajského súdu v Košiciach... Spôsob vedenia procesu pred KS v Košiciach a neúmerne dlhý celkový čas procesu očividne ohrozujú elementárne práva“ sťažovateľov. V sťažnostiach ďalej poukazujú na judikatúru ústavného súdu vzťahujúcu sa na právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a namietajú, že nedohľadný výsledok konkurzného konania extrémne škodí postaveniu sťažovateľov. Súčasne uvádzajú, že im nie sú známe „žiadne extrémne zložitosti“ veci a svojím správaním neprispeli k namietanej dĺžke súdneho konania. Finančné zadosťučinenie, ktoré požaduje každý zo sťažovateľov v sume 6 000 €, žiadajú sťažovatelia z dôvodu „výraznej intenzity zásahu“ do ich práv.

V petite sťažností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vyslovil, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 65/2001 bolo porušené ich právo, aby sa ich „*vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky*“, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal im finančné zadost'učinenie v sume 6 000 € a na účet právnej zástupkyne im priznal aj úhradu trov právneho zastúpenia, ako bude vyčíslená v písomnom vyhotovení rozhodnutia ústavného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa už začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na takmer totožný obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 10682/2013 a sp. zn. Rvp 10684/2013, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie toho istého základného práva, v tom istom konaní krajského súdu (sp. zn. 3 K 65/2001), a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností rozhodol ústavný súd o spojení sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v prvom bode výroku tohto uznesenia.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľmi označeného základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 65/2001

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

V zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd viazaný pritom návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv.

V zmysle uvedeného ústavný súd predmet konania o sťažnosti sťažovateľov vymedzil tak, že je ním namietané len porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nie však práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré sťažovatelia síce v úvode sťažnosti označili, avšak v petite sťažností sa vyslovenia ich porušenia už nedomáhali a ani ich prípadné porušenie vo svojej argumentácii neodôvodnili.

Ústavný súd súčasne konštatuje, že sťažovatelia prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne (ktorá koncipovala samotný návrh, pozn.) v texte sťažnosti nekonkretizovali svoje postavenie v predmetnom konaní, ani nepredložili listinné dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností (napríklad kópiu žiadosti o podanie informácie,

kópiu sťažnosti predsedovi krajského súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch). Okrem uvedenia dĺžky konania nekonkretizovali ani dôvody, ktoré by mali signalizovať záver o existencii zbytočných prietáhov (nešpecifikovali napríklad konkrétne obdobia nečinnosti konajúceho súdu, resp. obdobia neefektívnej činnosti a pod.).

Aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov preto ústavný súd konštatuje, že sťažnosti vykazujú isté nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, ktoré ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné). Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Vzhľadom na obsah sťažností, z ktorých síce vyplýva, že sťažovatelia sú akcionármi obchodnej spoločnosti v konkurze, avšak súčasne z nich nevyplýva, že by boli veriteľmi označeného úpadcu, ústavný súd zistil, že sťažovatelia (ako akcionári obchodnej spoločnosti v konkurze) nie sú v namietanom konkurznom konaní vedení ako veritelia úpadcu a nie je s nimi ani konané ako s účastníkmi konkurzného konania. Uvedené potvrdzuje aj stanovisko zákonného sudcu k sťažnosti podanej v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch predsedovi krajského súdu, z ktorého vyplýva aj tá skutočnosť, že konkurznú prihlášku sťažovateľov krajský súd neeviduje, a tiež že akcionári úpadcu, za ktorých sa sťažovatelia považujú, nie sú účastníkmi konania v zmysle § 7 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“).

Podľa § 7 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a vyrovnaní účastníkmi konkurzu sú veritelia, ktorí podali návrh na vyhlásenie konkurzu, veritelia, ktorí prihlásili svoje pohľadávky podľa § 20 (ďalej len „konkurzní veritelia“), a dlžník. Účastníkmi konkurzu sa stanú aj veritelia pohľadávok proti podstate (§ 31 ods. 3) a veritelia pohľadávok podľa § 31 ods. 1 písm. a) až c), ak ich nárok nebol uspokojený a uplatnili pohľadávku na súde, ktorý

vyhlásil konkurz, žalobou, prihláškou alebo ak sú zahrnutí do zoznamu na účely rozvrhu (§ 29 ods. 1).

Veriteľmi pohľadávok proti podstate sú veritelia pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu, ako aj veritelia pohľadávok podľa § 31 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní (pracovné nároky), ktoré vznikli a sú splatné tri mesiace pred vyhlásením konkurzu a v priebehu konkurzu (§ 31 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Veriteľmi pohľadávok podľa § 31 ods. 1 písm. a) až c) zákona o konkurze a vyrovnaní sú veritelia, ktorí majú nároky na vrátenie preddavku na trovy konania (§ 5 ods. 2), nároky na vrátenie preddavku na odmenu predbežného správcu (§ 9b ods. 3), a nároky na trovy výkonu rozhodnutia a trovy exekúcie, ak výkon rozhodnutia alebo exekúcia boli prerušené [§ 14 ods. 1 písm. d)].

Postavenie sťažovateľov ako niektorého zo subjektov vymenovaných v § 7 zákona o konkurze a vyrovnaní nevyplýva ani z obsahu sťažnosti ani zo zistení ústavného súdu a potvrdzuje ho aj stanovisko zákonného sudcu krajského súdu, ktorý namietané konkurzné konanie vedie.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06, III. ÚS 108/2012).

Po preskúmaní sťažnosti sťažovateľov doručených 27. februára 2013 preto ústavný súd konštatuje, že tieto sťažnosti namietajúce postup krajského súdu v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 65/2001 neboli podané osobami, ktoré by v danom konaní mali procesné postavenie účastníkov konkurzného konania. V konkurznom konaní je účastníkom konania ako dlžník len akciová spoločnosť, ktorej sú sťažovatelia akcionármi. V danej veci aplikovaný zákon o konkurze a vyrovnaní však akcionárov obchodnej spoločnosti z dôvodu

existencie ich právneho vzťahu s obchodnou spoločnosťou, ktorej akcie vlastní, za účastníkov konkurzného konania nedefinuje.

Na základe uvedeného ústavný súd predmetné sťažnosti odmietol ako podané zjavne neoprávnenými osobami (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom rozhodovaním o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2013